

16.03.26

לכב'

וועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת
הועדה המיוחדת לזכויות הילד

הנדון: משבר הפעלת מעונות היום והגנים הפרטיים בתקופת חירום, הבטחת שכר למטפלות והסדרת תשלומי הורים (ישיבת ועדת החינוך 17.03.26)

רקע

מערכת החינוך לגיל הרך בישראל, מהווה תשתית חיונית לחברה ולמשק. על פי נתוני מבקר המדינה, עשרות אלפי פעוטות בגילאי לידה עד שלוש שוהים במסגרות חינוך מדי יום. רבות מהמסגרות הפועלות בתחום הן מסגרות פרטיות הנשענות בעיקר על תשלומי הורים. בעתות חירום, כאשר המסגרות מנועות מלפעול בשל הנחיות פיקוד העורף, אנו עדים למציאות מורכבת: מסגרות החינוך סגורות, הילדים נשארים בבית, ההורים נשארים עם ילדיהם בבית ואינם יוצאים לעבודה ובמקביל ממשיכים לשלם את "שכר הלימוד". מאידך, מסגרות החינוך אינן פעילות אך נדרשות להתמודד עם הוצאות תפעול קבועות. למרות חשיבותו של תחום הגיל הרך, להיבט החברתי והכלכלי, ועל אף העובדה שנושאים אלה עלו בתקופת הקורונה והמלחמות בעקבותיה, המדינה טרם יצרה מנגנון מוסדר המבטיח יציבות לענף במצבי חירום.

תמונת מצב

נציגי "פורום הורים לפעוטות במעונות ובגנים פרטיים", פנה לאחרונה אל "העמותה הישראלית למען הילד בגיל הרך" והעביר נתונים על עשרות אלפי משפחות, הנמצאות כיום במצב שבו הן ממשיכות לשלם תשלום מלא למסגרות (גנים פרטיים ומעונות יום), למרות שהפעילות נפגעה או הופסקה בעקבות מצב החירום. חלק מהמשפחות מדווחות כי טרם קיבלו פיצוי בגין התקופה שבה המסגרות לא פעלו במהלך מבצע "עם כלבא". מצב היוצר קושי משמעותי עבור משפחות צעירות, הנדרשות לשלם עבור מסגרת שאינה פועלת במלואה ובמקביל להתמודד עם פגיעה ביכולתן לעבוד.

לתמונה הכוללת מספר היבטים:

1. הגנים הפרטיים בתקופת החירום

הגנים הפרטיים מספקים שירות חיוני לאלפי משפחות עובדות, ומהווים חלק משמעותי ממערך החינוך לגיל הרך בישראל. המדינה טרם הציגה מתווה פיצוי ברור עבורם בתקופת חירום היוצרות עבורם מציאות כלכלית קשה ביותר. **ההנחיות הביטחוניות** מאלצות את סגירת המסגרות והשבחת הפעילות, **בעלי הגנים** נדרשים לשאת בנטל הכלכלי הכולל: שכר דירה, ארנונה, משכורות צוותים חינוכיים, ביטוחים והוצאות תפעול שוטפות. **וההורים** נדרשים להמשיך לשלם את שכר הלימוד. המציאות הנוצרת היא בלתי אפשרית. ההורים לא יכולים לצאת לעבודה, נשארים להשגיח על ילדיהם ודורשים הפסקת הגבייה, בעלי הגנים מתקשים לעמוד בדרישה זו וכולם מחויבים לפעול עפ"י הנחיות פיקוד העורף. האבסורד הוא שדווקא מי שמחזיקים בפועל חלק מרכזי ממערכת החינוך לגיל הרך, נאלצים להישאר ללא רשת ביטחון כלכלית, או לעמוד אל מול הורים הדורשים את כספם. מצב המסכן את יציבותו של ענף הגיל הרך כולו.

2. פגיעה בצוותים המועסקים בתחום הגיל הרך

לאחרונה עלתה האפשרות להוציא מטפלות במעונות היום לחל"ת בגין הימים שבהם המסגרות אינן פועלות בשל מצב החירום. משמעות ההצעה היא פגיעה בשכר המטפלות, אשר צפויות לקבל כ-75% בלבד משכרן. מהלך זה יוצר גם פער בין המטפלות במעונות היום לבין הסייעות בגני הילדים, עבורן נמצא פתרון המאפשר תשלום שכר מלא. בענף, המתמודד כבר היום עם מחסור בכוח אדם, פגיעה נוספת בתנאי ההעסקה של המטפלות עלולה להוביל לעזיבת מטפלות רבות את המקצוע ולהעמיק את המשבר בתחום.

OMEP- Israel
World Organization for Early Childhood

השלכות המצב הקיים

המצב הנוכחי יוצר פגיעה במספר מעגלים:

- הורים נדרשים לשלם עבור מסגרות שאינן פועלות במלואן.
- מפעילי המסגרות הפרטיות מתקשים לשאת בהוצאות הקבועות ללא הכנסות.
- מטפלות וצוותים חינוכיים מתמודדים עם פגיעה בהכנסה וביציבות התעסוקתית.

היעדר מנגנון מוסדר יוצר עימות בין הורים לבין מפעילי המסגרות, כאשר בפועל שני הצדדים נפגעים מאותה בעיה – היעדר מדיניות ממשלתית ברורה למצבי חירום במערכת הגיל הרך.

פתרונות נדרשים

על מנת למנוע פגיעה נוספת בענף הגיל הרך ובמשפחות הצעירות בישראל, נדרשים צעדים מיידיים:

- קביעת מתווה פיצוי שוויוני לכלל המסגרות לחינוך בגיל הרך.
- יש לקבוע מתווה פיצוי ברור למסגרות הגיל הרך בגין התקופה שבה הן אינן פועלות בשל מצב החירום, באופן שיחול על כלל המסגרות – מעונות סמל, מעונות פרטיים וגנים פרטיים.
- הבטחת תשלום מלא של השכר לכלל הצוותים במערכת הגיל הרך, גם בתקופות חירום, בדומה להסדרים שנקבעו עבור צוותי החינוך בגני הילדים לגילאי 3-6.
- הצמדת הפיצויים לעלויות התפעול.
- הצמדת מנגנון הפיצוי למדד המשקף את העלייה בעלויות התפעול של המסגרות, לרבות שכר עובדים, שכירות והוצאות תפעול.
- מתן פטור מארנונה לכלל המסגרות לגיל הרך בתקופת ההשבתה בה אינן פועלות בשל מצב חירום.
- בחינת מתן מענק הישרדות לענף הגיל הרך, נוכח הסיכון לסגירת מסגרות רבות.
- עם סיום מצב החירום יש לשקול מתן מענק עידוד תעסוקה שיאפשר החזרת צוותים חינוכיים לעבודה והבטחת פתיחה מלאה של המסגרות.

סיכום

מערכת הגיל הרך היא תשתית חברתית וכלכלית חיונית. המשבר הנוכחי פוגע בהורים, במטפלות ובמפעילי המסגרות כאחד ויוצר מתחים בין הגורמים המעורבים, עובדה שאינה תורמת לנושא.

“העמותה הישראלית למען הילד בגיל הרך” דורשת מוועדת החינוך של הכנסת ומהוועדה לזכויות הילד, לקדם פתרון מיידי שיבטיח מתווה ברור ושוויוני להסדרת פעילות המסגרות לגיל הרך בתקופות חירום, לשמירה על יציבות הענף ועל יכולתן של משפחות צעירות להמשיך לעבוד ולגדל את ילדיהן בביטחון.

בתקווה לימי שגרה רגועים ובטוחים,

**מור דקל, יו"ר העמותה
צמרת אביבי ולאה אופיר, חברות הוועד המנהל**